

JUSTITISMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 5. maj 2011
Kontor: Statsretskontoret
Sagsnr.: 2011-792-1677
Dok.: THK40563

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 826 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 14. april 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karsten Lauritzen (V).

Lars Barfoed

/

Ole Hasselgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 826 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Kan ministeren oplyse, om det er korrekt, at domstolene udviser en vis tilbageholdenhed med at erklære en lov for grundlovstridigt, såfremt Folketinget har forholdt sig aktivt hertil i forbindelse med lovgivningsprocessen?”

Svar:

1. Grundloven indeholder ikke nogen udtrykkelig bestemmelse om domstolenes kompetence til at prøve spørgsmål om loves grundlovsmæssighed.

Det er imidlertid i retspraksis antaget, at domstolene har kompetence til at afgøre spørgsmål om loves forenelighed med grundloven, og der er i overensstemmelse hermed enighed i den statsretlige litteratur om, at domstolene besidder en sådan kompetence, jf. Poul Andersen, Dansk Statsforfatningsret (1954), side 462 f, Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer (1973), side 304, Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret, 3. udgave ved Ole Espersen (1980), side 184 f, Henrik Zahle, Dansk forfatningsret 2, Regering, forvaltning og dom, 3. udgave (2001), side 157 f og Peter Germer, Statsforfatningsret, 4. udgave (2007), side 210 ff.

Det er den almindelige opfattelse i den statsretlige litteratur, at domstolenes prøvelsesret hviler på en forfatningsretlig sædvane med grundlovsrang, således at prøvelsesretten ikke kan ophæves ved almindelig lov, jf. Poul Andersen i Juristen 1960, side 111 f, Max Sørensen, a.st., side 306, og Jens Peter Christensen, Forfatningsretten og det levende liv (1990), side 213.

2. For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt domstolene udviser en tilbageholdenhed med at erklære en lov for grundlovsstridig kan der henvises til Danmarks Riges Grundlov med kommentarer (2. udgave, 2006), redigeret af Henrik Zahle, hvor der på side 56ff. bl.a. er anført følgende:

”Traditionelt har domstolene været tilbageholdende i deres prøvelse i den forstand, at loven kun underkendes, hvis dens modstrid med grundloven kan fastslås med en vis sikkerhed [...] En sådan sikkerhedsdoktrin er en velkendt figur i Norden, idet domstolene i Sverige og Finland kun kan underkende love, som er i åbenbar modstrid med grundloven.

[...]

Det har været ivrigt diskuteret, om domstolenes prøvelse af loves grundlovmæssighed har undergået markante ændringer de seneste år [...]

Særligt har det været diskuteret, hvorvidt domstolenes prøvelse er blevet mere intens, således at det ikke længere er korrekt at karakterisere den som tilbageholdende.

[...]

[Der er] næppe grundlag for en generel påstand om, at sikkerhedsdoktrinen er endeligt forladt i sager om prøvelse af loves grundlovmæssighed.”

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt domstolene er tilbageholdende med at erklære en lov for grundlovsstridig, kan der i øvrigt bl.a. henvises til Torben Melchior, Hvem bestemmer: Folketinget eller domstolene? i Ugeskrift for Retsvæsen 2011B, side 43 ff, Jens Peter Christensen, Domstolene – den tredje statsmagt (2003), side 27, Peter Germer, a.st., side 216 ff og Henrik Zahle, a.st., side 156 ff.